

Innspill til statsbudsjettet 2020

NITO – Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon er landets største organisasjon for ingeniører og teknologer med over 88 000 medlemmer.

Det er bred politisk enighet nasjonalt og internasjonalt om at vi må begrense klimaendringene og arbeide for å oppnå Parisavtalen og målet om å begrense økningen i oppvarming til 1,5 grader. FNs klimapanel er også klar på at verden trenger en mye raskere og mer omfattende samfunnsomstilling enn antatt. I tillegg til at vi omstiller til et lavutslippssamfunn på tvers av sektorer, krever det også at verden nå omstilles til en bærekraftig, sirkulær og mer miljøvennlig økonomi.

Styrket forskningsinnsats, teknologiutvikling og fullskala demonstrasjonsanlegg er nødvendig for å bidra til økt bruk av fornybar energi. NITO støtter regjeringens styrkede mål om å redusere utslipp i ikke-kvotepiktig sektor med 45 prosent sammenliknet med 2005, og at Norge skal samarbeide med EU om felles oppfyllelse av klimamålene.

Fangst og lagring av CO₂

Karbonbasert energi vil være en viktig del av verdens energimiks i flere tiår enda. Skal dette forenes med nødvendige kutt i klimagassutslipp mener NITO at fangst og lagring av CO₂ (CCS) i stor skala må realiseres. FNs klimapanel har i sine beregninger lagt til grunn omfattende CCS for å holde den globale oppvarmingen under 1,5 grader. Å gjøre denne teknologien tilgjengelig er en forutsetning for å begrense den globale oppvarmingen og å nå målene vi har forpliktet oss til i Parisavtalen.

Norge er i en unik posisjon til å være i førersetet på karbonfangst og lagring, på grunn av den solide kompetansen innenfor olje- og gassektoren med tilgjengelig infrastruktur samt gode muligheter for å lagre CO₂. Prosessen i seg selv er svært krevende, både teknologisk og økonomisk, og NITO mener at norske myndigheter må sørge for forutsigbare rammevilkår.

- Det må bevilges tilstrekkelige midler til å sikre framdriften i prosjektet for en helhetlig verdikjede for karbonfangst, -transport og -lagring.
- For å på sikt kunne inngå avtaler om infrastruktur og karbonlagring under havbunnen i Nordsjøen, må regjeringen styrke dialogen med landene på kontinentet og rundt Nordsjøen.

Sirkulær økonomi

Norge bør ha minst like høye ambisjoner som våre naboland om å bli blant de beste i verden på sirkulær økonomi. Det vil skape flere arbeidsplasser og styrke vår konkurransevne på

verdensmarkedet, ved å tilby bærekraftige produkter, teknologi og tjenester som bidrar til å minimere avfall. Det vil kreve samarbeid mellom alle aktører i verdikjeden og på tvers av sektorer, tilrettelegging og tilpasning av lover og regelverk, og ikke minst at både arbeidstakere og arbeidsgivere innenfor ulike sektorer involveres.

I Granavolden-plattformen står det:

“Norge skal bli et foregangsland i utviklingen av en grønn sirkulær økonomi som utnytter ressursene bedre og skal utarbeide en nasjonal strategi om sirkulærøkonomi”.

NITO mener tiden er overmoden for å få en strategi på plass.

NITO savner konkrete tiltak for at Norge skal kunne gå i tet. NITOs medlemmer utgjør en sentral rolle i å finne gode løsninger for å minimere ressursbruk og oppnå gjenvinnbarhet, og vi er derfor klare til å bidra inn i arbeidet i samarbeid med regjeringen. NITO, Abelia og Circular Norway har utviklet 10 punkter som vi mener Norge bør gjennomføre som en del av strategien for å omstille til en sirkulær økonomi.

Det vil kreve at det settes av **120 millioner kroner** for å gjennomføre følgende tiltak:

- Myndighetene må aktivt bruke sin innkjøpsmakt til å stimulere etterspørsel etter sirkulære løsninger.
- Det må etableres en rådgivningsinstans som bistår bedrifter med å oppnå sirkularitet i sin virksomhet.
- Det må sikres gode stimuleringsordninger for å motivere industri, næringsliv, handel og forbrukere til å omstille til sirkulærøkonomi – for eksempel gjennom å utvide mandatet til virkemiddelapparatet til å ha fokus på gjenvinning og sirkulær innovasjon.
- Myndighetene må utvide kravene til økodesign og legge til rette for at man kan reparere, oppgradere og resirkulere produkter.
- For å sikre ny kunnskap og næringsutvikling knyttet til sirkulær økonomi må det iverksettes en såkalt 21-prosess som del av strategien.
- Myndighetene må initiere tiltak for å støtte sirkulær økonomi gjennom anvendt data og digitalisering.
- Skatter og avgifter må brukes for å fremme holdbarhet og reparasjon.
- Sirkulær økonomi må inn i grunnskolen og utdanninger, og man må bevisst jobbe med holdningsendringer.
- Det må opprettes et næringsdrevet ekspertråd på sirkulær økonomi som gir konkrete føringer for hvordan Norge skal omstilles til sirkulær økonomi. Det må stimuleres til samarbeid både på lokalt, nasjonalt, nordisk og europeisk nivå.
- Det må opprettes et norsk sirkulært testlaboratorium på Svalbard for å drive teknologiutvikling og testing av løsninger som bidrar til økt ressursproduktivitet.

Disse tiltakene vil være et viktig verktøy for å omstille Norge til en sirkulær og bærekraftig økonomi, som har en positiv innvirkning både på klimagassutslipp og miljøet, og som samtidig vil bidra til verdiskaping og nye grønne arbeidsplasser.

Fornybar energi

Gjennom forutsigbare rammebetingelser og gode, treffsikre virkemidler kan nasjonale og regionale myndigheter bidra til at fornybar energi og ny miljøteknologi danner utgangspunkt for framveksten av nye kunnskapsintensive næringer i Norge. Næringsklynger er nøkkelen til å utvikle den gryende og fortsatt sårbare fornybarbransjen. Det er spesielt viktig at det innenfor Innovasjon Norges klyngeprogram (Norwegian Innovation Clusters) også er rom for miljøer som arbeider med hittil uprøvd teknologi, nye forretningsmodeller og nye markedsløsninger.

- Regjeringen må bidra til styrket forskningsinnsats og teknologiutvikling samt videreutvikling av industrielle anlegg innen fornybar energi.
- Regjeringen må bevilge mer midler til utviklingen av miljøvennlig energiteknologi og ordningen PILOT-E må videreføres.
- Regjeringen må stimulere til opprettelse av flere næringsklynger innenfor fornybarbransjen, blant annet gjennom Norwegian Innovation Clusters (Innovasjon Norge)

Plast i havet

NITO støtter norske myndigheters innsats mot marin forsøpling internasjonalt. Det er en viktig oppgave å utvikle miljøvennlige alternativer til bruk av plast i industrien, teknologi som kan bidra til å rydde plast og mikroplast fra havet, og bidra med ingeniør- og teknologikunnskap for blant annet å effektivisere avfallssystemer internasjonalt.

- Regjeringen må etablere insentiver for å utvikle miljøvennlige alternativer til plast og videreføre innsatsen for å begrense marin forsøpling

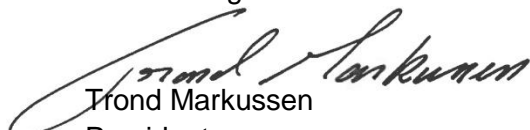
Vann og avløp

Ifølge en rapport fra Norsk Vann fra 2017 må det investeres 280 milliarder kroner for å oppgradere vann- og avløpsanleggene i landet fram til 2040. Klimaendringer, økt urbanisering og befolkningsvekst vil også kreve at anleggene bygges ut.

NITO mener:

- Infrastruktur for vann og avløp må utbedres gjennom oppgradering av eksisterende ledningsnett og nye tiltak mot overvann, og her må regjeringen iverksette bedre finansieringsordninger for kommunene.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørli
Generalsekretær